

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/ 0 1 0 2 9 - 0 / 2022
Érkezett:	2022 ÁPR 22.
Példány:	1
Melléklet:	5 db
Kezelőiroda:	

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Budapest

(A Fővárosi Törvényszék útján benyújtva)

a Gazdasági Versenyhivatal (
)

indítványozónak

képviseli:

*a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa 2022.
január 17-én kelt Jpe.II.60.037/2021/5.
számú végzésének Alaptörvény-
ellenessége megállapításának céljából
benyújtott*

alkotmányjogi panasza

Kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a panasz beadványban felsorolt alapjogi indokaink elfogadásával, alkotmányos szempontú vizsgálattal, az ügy egészét figyelembe véve, állapítsa meg a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa 2022. január 17-én kelt Jpe.II.60.037/2021/5. számú végzésének (továbbiakban: Végzés) alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azt semmisítse meg.

1. A pertörténet és a tényállás rövid, a panasz érdemét érintő kérdésekre szorítkozó ismertetése

A jelen alkotmányjogi panasz Indítványozóját, mint alperest érintő fogyasztóvédelmi ügyben hozott határozat jogszerűsége vizsgálatának tárgyában, a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Kfv.II.37.243/2021/11. ügyszámú ítélete a Fővárosi Törvényszék 105.K.701.043/2020/14. számú ítéletét hatályában fenntartotta. Indítványozó a döntés nyomán jogegységi panaszt nyújtott be, a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa 2022. január 17-én Jpe.II.60.037/2021/5. ügyszámú végzésében azonban a panaszt érdemben nem elbírállhatónak mondta ki.

Indítványozó, mint jogegységi panaszos a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa előtti panaszát a Bszi. 41/B. § (1) és (2) bekezdése együttes olvasatára alapította, mivel szerinte a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Kfv.II.37.243/2021/11. (██████████) számú ítéletével eltért a 2012. június 27-én hozott Kfv.II.37.467/2011 (██████████), és a 2016. november 9-én hozott Kfv.II.38.130/2015/5. (██████████) számú ítéletekben elfoglalt jogi állásponttól.

Mind a három kúriai döntés a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (Fttv.) 3. §-ába foglalt tilalom megsértésre vonatkozó Gazdasági Versenyhivatali döntés felülvizsgálatára vonatkozott, annak vizsgálatával, hogy az Fttv. 3. §-ába ütköző tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot valósít-e meg, ha a fogyasztónak ingyenesnek hirdetnek egy terméket, de közben a fogyasztó ellenszolgáltatással tartozik. Továbbá mindhárom ítélet alapjául szolgáló tényállásban fogyasztónak reklámoztak ingyenesként szolgáltatást – az (██████████) tényállásában kártyás fizetés, míg a (██████████) esetében mobiltelefon előfizetés volt az érintett szolgáltatás, a jogegységi panasz eljárásban panaszolt ítélet (továbbiakban (██████████) §) alapján pedig online közösségimédia-szolgáltatás.

A [REDACTED] azonban mindenféle indok nélkül figyelmen kívül hagyta az online közösségi médiaszolgáltatás kártyás fizetéssel és mobiltelefon előfizetéssel fogyasztó szempontjából hasonló működését és az online közösségi média esetében ugyanazt a jogkérdést más szempontból értékelte. Egyrészt, mikor az ingyenesség megítélése során nem azt vizsgálta, hogy a fogyasztó milyen ellenszolgáltatást nyújtott, hanem, hogy utóbb milyen hátrány érte, ezzel elszakadva az ügyleti döntés jogi megítélése kapcsán kialakult joggyakorlattól, másrészt, az ellenszolgáltatásnak nem a fogyasztó részéről közvetlenül vagy közvetve felmerült kötelezettséget tekintette, hanem hogy az hátrányt jelent-e abban az értelemben, hogy ügyleti döntés befolyásolására érdemben képes, vagy arra alkalmas. Harmadrészt, az ügyleti döntés befolyásolására alkalmasság fennállását megszorítóan értelmezve, azt összekötötte a hátrány szolgáltatás természetéből immanens módon nem következő jellegével, a hátrány közvetlenségével és jelentőségével.

A 2012. június 27-én hozott Kfv.II.37.467/2011 számú ítélet helytállóan foglalt úgy állást, hogy az ingyenesség megítélése szempontjából azt kell vizsgálni, hogy a fogyasztó közvetlenül vagy közvetve nyújt-e ellenszolgáltatást. Ettől a jogi megközelítéstől azonban a [REDACTED] döntés eltért azzal, hogy a Kúria a panaszolt ítéletben nem azt vizsgálta, hogy a fogyasztó milyen ellenszolgáltatással tartozik, hanem, hogy amivel utóbb szembesül, az neki hátrányos-e. Ez olyan mintha az [REDACTED] a Kúria a kártyás fizetés ingyenessége kapcsán tett kijelentést kizárólag abból a szempontból vizsgálta volna, hogy a kártyás fizetés konkrét megvalósulása során milyen hátrányokkal szembesül a fogyasztó mondjuk a kártyát elfogadó kereskedő üzletében.

A [REDACTED] megközelítésével szemben az ügy közigazgatási döntéssel érintett jogkérdése nem az, hogy a személyes adatokat célzott hirdetések elhelyezésére vonatkozó használata minősül-e árnyak. A GVH döntésével helyesen érintett jogkérdés (amelyet az ügyben hozott Fővárosi Törvényszéki ítélet még helyesen követett) az, hogy fogyasztói adatátadás mellett is lehet-e ingyenességről beszélni. A Kúria itt az [REDACTED] eltérően nem azt vizsgálta, hogy a fogyasztó milyen ellenszolgáltatást nyújtott, hanem azt a szempontot tette kizárólagossá, hogy utóbb milyen hátrány érte.

A Kúria a [REDACTED] pontjában kifejtett jogalkalmazói nézőpont szerint: nem lehet ingyenességet kommunikálni a fogyasztók felé, ha a fogyasztó részéről van ellenszolgáltatás, ami a Kúria álláspontja szerint csak olyan hátrány lehet, amely a szolgáltatás természetéből immanens módon nem következik. Ez a megközelítés azonban kifejezetten ütközik a [REDACTED] ítéletben kifejtettekkel, ahol a Kúria egyértelműen leszögezte: „[A] jogsértés nem a hátrány bekövetkezéséhez kapcsolódik.”

Természetesen, ha a szolgáltatás természetéből immanens módon nem következő értéket ad át a fogyasztó, akkor is megáll az ingyenességgel kapcsolatos megtévesztés. Ebből következik, hogy az [REDACTED] összhangban nem azon van a hangsúly, hogy a szolgáltatás jellegéből immanens módon következik-e az érték átadása a fogyasztó részéről, hanem az, hogy történik-e bármilyen értékátadás.

Az [REDACTED] lineáris kiindulópontját elfogadva (ad-e át értéket a fogyasztó közvetlenül vagy közvetve az ingyenességgel hirdetett szolgáltatásért vagy sem) a [REDACTED] en a Kúria az adatokkal való fizetést indokolatlanul nem tartotta releváns körülménynek.

A GVH-döntésnek továbbá nem az volt a kérdése, hogy a fogyasztóknak reklámokat is „el kell viselniük” az online közösségi médiaszolgáltatásért cserébe, hanem az, hogy azért a fogyasztók az adataikkal fizetnek, mely az adatok értékére tekintettel nem tekinthető ingyenessé; a [REDACTED] k ezért tévedése, miszerint „személyes adatoknak vélt hirdetésekre való használatra átadása a fogyasztó részéről nem tekinthető olyan ellenszolgáltatásnak, amely a Fttv. 6. § (1) bekezdés c) pontja alá tartozik”. A Kúriának azt a jogkérdést kellett volna vizsgálnia, hogy gazdasági értékkel bír-e a személyes adatok átadása, melyre figyelemmel teljesít-e a fogyasztó az ingyenességgel hirdetett szolgáltatásért kötelezettséget.

A Kúria arra jutott, hogy mivel a [REDACTED] lgáltatásának igénybevétele előtt el kell fogadni annak ÁSZF-jét, ezért a fogyasztónak tisztában kellett lennie azzal, hogy kifejezett hozzájárulását adja az átadott adatok kezeléséhez. Ezzel szemben a Kúria a [REDACTED] en nem tulajdonított annak jelentőséget, hogy az ÁSZF-ben benne volt, hogy a díjcsomag nem korlátlan, mert – összhangban az [REDACTED] megközelítésével – már az ügyleti döntés első lépését védelemben részesítette.

Ha viszont a Fővárosi Törvényszék 105.K.701.043/2020/14. számú ítéletének [REDACTED] jogkérdésben való összhangot nézzük, a korábban kifejtettek alapján a Fővárosi Törvényszék az ítéletében megfelelő módon azonosította, hogy a felperesi platform igénybevételeért cserébe a fogyasztók az adataik átadásával fizetnek. Ebből következően a Törvényszék megközelítése összhangban áll az ingyenesség [REDACTED] megítélésével, mikor a Törvényszék megállapította, hogy egyrészt: a fogyasztók oldalán fellépő hátrány lineárisan a fogyasztók által átadott értékkel, konkrét esetben a személyes adatok átadásával egyenértékű, másrészt: ezen személyes adatok átadása kapcsán vizsgálta, hogy az közvetlen vagy közvetett fogyasztói kötelezettségnek tekinthető-e.

A Kúria a [REDACTED] esetben a Fővárosi Törvényszék ítéleti megközelítését meglepő módon elhagyta, mikor a platform mechanizmusának félreértelmezésével és a kétoldalú piaci modell lényegének téves megítélésével döntését új alapokra helyezte. Legfőképpen a gazdasági értékkel bíró adatok átadását (mint közvetlen kötelezettséget) pedig tévesen kivonta mérlegeléséből, ami jelentősen eltér a Fővárosi Törvényszék által korábban elfogadott megközelítéstől.

A [REDACTED] zón túl, hogy anyagi jogkérdésben eltér az [REDACTED] en foglaltaktól, eljárási kérdésekben is eltért a Kúria által korábban kialakított joggyakorlattól, mely eltérést a Kúria ítéletében nem indokolta.

Fentieket figyelembe véve így érdemi ellentmondás, illetve döntési egyenetlenség érezhető ki a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Kfv.II.37.243/2021/11. ügyszámú ítéletéből. A Kúria a [REDACTED] döntésben arra jutott, hogy mivel a [REDACTED] szolgáltatásának igénybevétele előtt el kell fogadni annak ÁSZF-jét, ezért a fogyasztónak tisztában kellett lennie azzal, hogy kifejezett hozzájárulását adja az átadott adatok kezeléséhez. Ezzel szemben a Kúria a [REDACTED] ítéletben nem tulajdonított annak jelentőséget, hogy az ÁSZF-ben benne volt, hogy a díjcsomag nem korlátlan, mert a összhangban az [REDACTED] t megközelítésével, már az ügyleti döntés első lépést védelemben részesítette.

Indítványozó fenntartja azt az álláspontot, hogy nagyon lényeges jogkérdésbéli eltérés a kialakult joggyakorlattól, hogy a Kúria [REDACTED] ben ezt az elvi tételt elhagyta, kifejezetten annak ellenére, hogy a közigazgatási döntés Európai Unió kutatások alapján bemutatta, hogy fogyasztók jelentős hányada el sem olvassa az adatkezelési tájékoztatásokat.

A [REDACTED] n elfogadott bírósági érvelés szerint azonban: a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól szóló Európai Parlament és Tanács 2005/29/EK (2005. május 11.) irányelvben (az ún. UCP irányelvben) szereplő, a termék fogalmának bővítésére vonatkozó szabályozásból nem lehet azt a Versenyhivatal által megfogalmazott határozati következtetést levonni, hogy az adatok felhasználók részéről történő megadása az ingyenességre vonatkozó felperesi állítással ellentétes lenne.

A GVH úgy látja, hogy a [REDACTED] nességet hangsúlyoz, közben azonban egyéb elköteleződést vár el, amely nehezíti a fogyasztók értelmezését, és a komplex üzleti struktúrát a szerződés elolvasásával sem látja át a fogyasztó.

A GVH autonóm – a kormánytól független – államigazgatási szerv, amely az Országgyűlés felügyelete alatt működik. A GVH elnöke évente beszámol az Országgyűlésnek a GVH tevékenységéről, valamint a versenytörvény alkalmazása során szerzett tapasztalatai alapján arról, hogy a gazdasági verseny tisztasága és szabadsága miként érvényesül.

Az Alkotmánybíróság már a 30/2014. (IX. 30.) AB határozatban kifejtette, hogy a Gazdasági Versenyhivatal speciális funkcióval és feladatkörrel rendelkező hatóság, amely a külön törvényben szabályozott eszközökkel őrködik a versenyt biztosító piaci működés felett.

A GVH önálló, gazdasági szervezettel rendelkező központi költségvetési szerv, amely a központi költségvetés szerkezeti rendjében önálló fejezetet (központi költségvetés XXX. fejezet) alkot; a fejezetet irányító szerv vezetőjének jogosítványait a GVH elnöke gyakorolja. A Gazdasági Versenyhivatal vállalkozási tevékenységet nem folytat, ezért abból jövedelme sem keletkezik.

Az ügyben már a Fővárosi Törvényszék megállapította 105.K.701.043/2020/14. ügyszámú döntése indokolásának [31] bekezdésében, hogy az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény

(Itv.) 42.§ (1) bekezdés a) pontja és 45/A. § (2) bekezdése szerinti kereseti illeték az alperes teljes személyes illetékmentességére tekintettel a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

A jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben benyújtott jogegységi panaszt viszont arra való hivatkozással utasította vissza a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa – a Bszi. 41/C. § (6) bekezdés c) pontja alapján –, hogy a GVH „a jogegységi panaszban a személyes illetékmentességet állította, azonban az Itv.-ben előírt feltételek teljesüléséről szóló nyilatkozatot nem tett, és az eljárási illetéket sem fizette meg”. Miután azonban a Gazdasági Versenyhivatal vállalkozási tevékenységet nem folytat, az állami szerv alapító okirata sem tartalmaz vállalkozási tevékenységre utalást.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltételei

b) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Nyilatkozunk, hogy a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa mint speciális jogorvoslati kérelmet elbíráló hatóság 2022. január 17-én kelt Jpe.II.60.037/2021/5. ügyszámú végzését 2022. február 21. napján vettük át. Az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott 60 napos határidő 2022. április 22. napján jár le. Indítványunkat mindezek alapján a törvényes határidőn belül nyújtottuk be.

c) A jogorvoslati lehetőségek kimerítésének bemutatása

Az alapügy alperese a Kúria Kfv.II.37.243/2021/11. számú ítéletével szemben a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/B. § (2) bekezdése alapján jogegységi panaszt terjesztett elő, amelyben kérte a Kúria ítéletének hatályon kívül helyezését és a Kúria új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását. A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa 2022. január 17-én hozta meg Jpe.II.60.037/2021/5. ügyszámú végzését, így Indítványozó kijelenti, hogy a közigazgatási perének jogorvoslati lehetőségeit kimerítve, további bírósági jogorvoslati lehetőség az eljárásban nem áll a rendelkezésére.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Az Indítványozót, mint alperest érintő fogyasztóvédelmi ügyben hozott határozat jogszerűsége vizsgálatának tárgyában, a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Kfv.II.37.243/2021/11. ügyszámú ítélete a Fővárosi Törvényszék 105.K.701.043/2020/14. számú ítéletét hatályában fenntartotta. Indítványozó a döntés nyomán jogegységi panaszt nyújtott be, a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa 2022. január 17-én Jpe.II.60.037/2021/5. ügyszámú végzésében a panaszt érdemben nem elbírálnak mondta ki. A Kúria előtti ügy felperese a [REDACTED] gazdasági társaság volt. Indítványozó kijelenti, hogy az alapügy, valamint a Kúria említett döntéseinek érintettje, így az azokban foglaltak órá nézve is rendelkezéseket tartalmaznak.

3. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az alkotmányjogi panasz két okból nyújtható be: **(I)** egyrészt, ha a támadott döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, **(II)** másrészt, ha hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozták.

Az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

XXIV. cikk

„(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk

„(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

„28. cikk

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

b) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

I.

A bíróságok, így a legmagasabb szintű bíróságnak számító Kúria (korábbi nevén Legfelsőbb Bíróság) is, nem ronthatják le a jogalkalmazást biztosító jogszabályok ésszerű tartalmának érvényesülését. Ha ezt megteszik, akkor megakadályozzák a törvényhozó által megjelenített akarat érvényesülését, miközben maguk a bírák – a törvényhozó által megjelenített akaratából – függetlennek számítanak alkotmányos tekintetben.

A Kúria döntései közötti jogi összhang hiánya ugyanakkor képes lerontani az állam alkotmányos működését, hiszen maga a Kúria is – az állam részeként – az állam hatalmát gyakorolja.

A bíróságok jogalkalmazásának egysége alkotmányos követelmény, és a jogegység biztosítása a Kúria kitüntetett feladata. A Kúria ítéleteinek precedenshatását nem pótolják igazgatási és informális eszközök, csak maguknak a kúriai döntéseknek lehet jogegység-biztosító hatásuk. Bár 2019 óta törvényi szinten biztosítja a jogalkotó – új jogorvoslati formaként – a jogegységi panasz eljárást, az Alkotmánybíróságnak a Kúria előtti jogegységi panaszokkal kapcsolatos felülvizsgálati kompetenciáját az a régóta kialakult Ab-gyakorlat alapozza meg, amely végső soron kiterjesztette a Kúria (korábban Legfelsőbb Bíróság) jogegységi határozatainak tartalma feletti alkotmányossági felülvizsgálat jogkörét.

A Legfelsőbb Bíróság 3/2004. számú büntető jogegységi határozatát megsemmisítő 42/2005. (XI. 14.) AB határozat indokolása már előfeltételezte azt a lehetőséget, hogy az Alkotmánybíróság foglalkozhat a jogegységi határozatok (vagyis a jogegység kérdésének) alkotmányossági vizsgálatával. Ennek lényege, hogy az Alkotmánybíróság az adott jogszabály alkotmányossági vizsgálatakor azt az értelmet veszi alapul, amelyet a jogszabálynak az állandó és egységes bírói gyakorlat tulajdonít.

Az Alkotmánybíróság ebből vezette le azt a következtetést, hogy a jogszabályokat „értelmező” jogegységi határozat önállóan is vizsgálódás tárgyává tehető akkor, ha „önmagában nem a törvény szövege, hanem annak kötelező erővel értelmezett tartalma, [...] a bírói jogalkotás [...] az alkotmánysértő”.

Fontos megjegyezni, hogy az Alkotmánybíróság ezzel a határozatával nem csupán arra tartja fenn magának a jogot, hogy az adott esetben tartalmilag új jogi normát alkotó Legfelsőbb Bíróság jogegységi határozatait semmisítse meg (ez az Ab alapjogvédelmi funkciójának fontos eleme), hanem fenntartja magának a jogegységi határozatok tartalma feletti alkotmányossági felülvizsgálat jogkörét is. Ez jelen értelmezésben azt is jelenti, hogy az Alkotmánybíróság jogosult felülvizsgálni a Kúria egyes döntései közötti tárgyi jogi összhangot, illetve annak hiányát.

Az Indítványozó e körben azt is kiemeli, hogy a Kúria panaszolt ítélete úgy tért el a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett [REDACTED] tartalmától, hogy azzal egyrészt lerontotta a jogszabályok tartalmának ésszerű érvényesülését, másrészt azzal az Indítványozó mint peres fél súlyos jogsérelmét okozta, és a Kúria Jpe.II.60.037/2021/5. számú (jogegységi panaszt visszautasító) végzése az Indítványozót a Bszi. 41/C. § szerinti jogorvoslat lehetőségétől is megfosztotta.

Míndezek eredményeként sérült az indítványozó bírósághoz forduláshoz való joga, mint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik részjogosítványa. Emellett az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés önálló jogként deklarálja a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot, amely sérült a Kúria, illetve a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa döntései nyomán.

II.

Jelen alkotmányjogi panasz a tisztességes bírósági eljáráshoz (*fair trial*) való jogot illetően az alapjog-sérelem alapjának tekinti, hogy a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa is figyelmen kívül hagyta, hogy az Indítványozó, mint az alapügy alperes (szemben a Kúria végzésének megállapításával) a jogegységi panaszban is bemutatottan, Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja szerinti teljes személyes illetékmentességben részesül,

márpedig ez a tény alapvető relevanciával bír a vagyonszerzési eljárás során elfoglalt státus kérdése tekintetében.

Ugyancsak a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmeként értékeli az Indítványozó, hogy a Kúria Kfv.II.37.243/2021/11. számú döntése nem tartalmaz érdemi indokolást arra vonatkozóan, hogy a Kúria ebben a döntésében miért tért el a vonatkozó korábbi kúriai gyakorlattól (a kereskedelmi gyakorlat tisztességének megítélése kérdésében). Miként azt is, hogy a Kúria (az ügy érdemét érintően) az ügyleti döntés befolyásolására alkalmasságot megszorítóan értelmezte azzal, hogy annak fennállását összekötötte a hátrány szolgáltatás természetéből immanens módon nem következő jellegével, a hátrány közvetlenségével és jelentőségével – mely az eljárásban ugyancsak az érdemi bírói határozat alapjog sértését eredményezte.

Az Indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog sérelmét azért állítja, mert a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a 2022. január 17-én kelt Jpe.II.60.037/2021/5. ügyszámú visszautasító végzésével elmulasztotta felülvizsgálni a jogegységi szempontból panaszolt kúriai ítélet számottevő eltérését az [REDACTED], illetőleg a Fővárosi Törvényszék a 105.K.701.043/2020/14. számú ítéletétől. Emellett, ami magát az ítéletet, a Kúria mint felülvizsgálati bíróság 2021. október 6-án kelt Kfv.II.37.243/2021/11. ügyszámú döntését illeti: a Kúria az eljárásjogi kérdésben történő eltérést és az Indítványozó jogegységi panaszban foglalt érvelést (különösen a Kúria korábbi döntési gyakorlatának relevanciája tekintetében) figyelmen kívül hagyta.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az eljárások tisztességességének önmagában nem elégséges feltétele a bírósági út igénybevételenek lehetővé tétele, az ugyanis csak akkor biztosított, ha a bíróság érdemben reagálva dönt – a döntést érvekkel is alátámasztva – a perben előterjesztett kérelmekre. A bírósághoz fordulás jogának, a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog alkotmányos sérelme megállapítható akkor is, ha a jogi szabályozás ugyan biztosít bírói utat, de a bírói mérlegelés szabadságának gyakorlata, illetve az adott ügy mielőbbi lezárásának kényszere kiüresíti a bírósághoz fordulás (ez

esetben technikai jellegűvé redukált) jogát az ügyben panaszolt kúriai ítéletben, illetve a jogegységi panaszt visszautasító végzésben.

Az Alkotmánybíróság gyakorlatában: az indokolt bírói döntéshez való jog az eljárás tisztességességének alkotmányos követelményrendszerén [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] belül azonosított részjogosítvány. Alkotmányos előírás az eljárási törvényekben foglaltak szerint kötelezheti a bíróságot a döntése alapjául szolgáló indokok bemutatására. Ebből következik, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény e szabályát mindig együtt olvassa a jogvita jellege, és az adott ügy típusa által kijelölt konkrét eljárásjogi szabályokkal. **Figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogszabály értelmezési kötelezettségre is, az Ab azt is vizsgálhatja, hogy az indokolási kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e.**{[3133/2020. (V. 15.) AB határozat, Indokolás [15]}

III.

Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III.1.) AB határozatában úgy fogalmazott, hogy az összes, az Alkotmányban (Alaptörvényben) részletezett – és a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogból fakadó – követelmény teljesítésével lehet alkotmányosan véglegesnek számító érdemi, és jogokat megállapító döntést hozni; ezeket a követelményeket (pl. függetlenség, pártatlanság, tárgyalás igazságos volta etc.) átfogóan mutatta be ebben a határozatában. A tisztességes tárgyaláshoz való jog tekintetében az Alkotmánybíróság irányadónak tekinti a tisztességes eljáráshoz való jog tartalmára vonatkozóan alkotmányosan megfogalmazott követelményeket.

Az Alkotmánybíróság következetes joggyakorlata értelmében az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott tisztességes bírósági eljáráshoz való jog által megkövetelt „fair trial olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás »méltánytalan« vagy »igazságtalan«, avagy »nem tisztességes.«” {3102/2017. (V. 8.) AB határozat, Indokolás [17]}

Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme a jogorvoslás lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát {például: 12/2019. (IV. 8.) AB határozat, Indokolás [17]}. Ezzel összefüggésben feltétlen követelménynek tekintendő, hogy az eljáró fórum az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassa és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálja {9/2017. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [21]}.

Az Alaptörvény 28. cikke és XXVIII. cikk (1) bekezdése természetes fogalmi egységet alkotnak. A jogértelmezés Alaptörvényben rögzített elveinek betartása minden kétséget kizáróan részét képezi a tisztességes bírósági eljárásban megvalósuló jogértelmezéssel szemben állított minimális alkotmányos követelményeknek {23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [26]}.

Az Alkotmánybíróság szerint „[a]z önkényes bírói jogértelmezés sértheti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogot. [...]A jogértelmezési hiba *contra constitutionem* akkor válik önkényessé, ha a bíróság az Alaptörvény 28. cikkében foglalt jogértelmezési szabályokat kifejezetten figyelmen kívül hagyja.” {23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [28]}

IV.

A Kúria, illetve a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa előtti eljárási szabályrend, normál esetben nem válhat az Indítványozó által oly módon elszenvedett folyamattá, amelyet a bíró vagy bírói tanács „felülről” irányít. **A kúriai eljárásokban – mint más bíróságok előtt is – az egyes feleknek jogai és kötelezettségei vannak, amiként a bíróságot, mint jogalkalmazót is terhelik jogok és kötelezettségek. Az eljárási törvény a Magyarország Alaptörvényében foglaltakkal összhangban azt is hivatott biztosítani, hogy az ügyben csakis előítéletektől mentes és elfogulatlan bírósági döntés születhessen.**

A jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben benyújtott jogegységi panaszt azonban azon az alapon utasította vissza a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa – a Bszi. 41/C. § (6) bekezdés c) pontjára hivatkozással és a hiánypótlási felhívás kiadását mellőzve –, hogy „az előterjesztő a jogegységi panaszban a személyes illetékmentességet állította, azonban az Itv.-

ben előírt feltételek teljesüléséről szóló nyilatkozatot nem tett, és az eljárási illetéket sem fizette meg”.

Ezzel szemben köztudomású ténynek számít, hogy a Gazdasági Versenyhivatal vállalkozási tevékenységet nem folytat: az alapító okirat nyilvánosan elérhető, így bárki ellenőrizheti. A nyilvánosan elérhető alapító okirat csak az alaptevékenységeket tartalmazza. Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény végrehajtási rendelete (368/2011 (XII. 31.) korm. rendelet) 5. § (2) bekezdés c) pontja szerint **az alapító okiratnak tartalmaznia kell a költségvetési szerv vállalkozási tevékenysége felső határát a módosított kiadási előirányzatok arányában, amennyiben ilyen feladatot végez. Ebből következően köztudomású tényként kezelhető, hogy Indítványozónak nem keletkezhetett vállalkozásból származó jövedelme.**

Az Alkotmánybíróság már a 30/2014. (IX. 30.) AB határozatban kifejtette, hogy a Gazdasági Versenyhivatal speciális funkcióval, feladatkörrel rendelkező hatóság, amely a külön törvényben szabályozott eszközökkel őrködik a versenyt biztosító piaci működés felett – egyebekben a határozat kiemeli, hogy teszi mindezt összhangban az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésével és az Európai Unióhoz történt csatlakozási szerződésünkből származó számos jogi követelménnyel. Határozatában az Alkotmánybíróság utal rá, a GVH tevékenységét éppen a társadalom gazdasági rendje, az üzleti tisztesség, a tisztességes verseny védelmében fejti ki.

Ami az illetékmentesség kérdését illeti: az Itv.-ben felsorolt bizonyos jogalanyok feltételhez kötöten, vagyis abban az esetben jogosultak az illetékmentesség kedvezményére, ha a vagyonszerzést, illetve az eljárás megindítását megelőző adóévben folytatott vállalkozási tevékenységükből származó jövedelmük után társasági adófizetési kötelezettségük, illetve – költségvetési szerv esetében – eredményük után a központi költségvetésbe befizetési kötelezettségük nem keletkezett. Ezt a szempontrendszert a jogegységi panasz elbírálásakor nem vették elvárható módon figyelembe.

A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a Jpe.II.60.037/2021/5. ügyszámú végzésében olyan kirívó jogértelmezési hibát követett el, amely az Alaptörvény sérelmére vezet. Megfosztotta az Indítványozót attól az alapvető jogától, hogy peres félként – ha az ő

jogsérelmét az okozza, hogy ügyében eltértek a Kúria korábban hozott és közzétett határozataitól –**jogegységi panasz benyújtása útján kikényszerítse az egységes jogalkalmazást –azt, hogy a Kúria, illetve annak szervei ugyanolyan jogkérdésekben ugyanúgy döntsenek.**

Az illetékmentesség maga ugyan nem alkotmányos alapjog, hanem külön törvényi rendelkezésen alapuló jogosultság, vagy az eljáró bíróság mérlegelése alapján adható kedvezmény, azonban a törvényi szabályozás eme kedvezményt biztosító rendelkezései alkotják a jog érvényesíthetőségét. A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa alaptörvénytől jogértelmezésével – e kedvezményi jog feltétel teljesülésének indokolatlan denegációja révén – fosztotta meg a panaszos államigazgatási szervet a speciális jogorvoslatot, valamint az egységes jogalkalmazás rendszerszintű követelményét biztosítani hivatott jogintézmény igénybevételének a lehetőségétől. Az esetjogon belüli eltérések témája kapcsán az Emberi Jogok Európai Bírósága hangsúlyozta a bíróságok gyakorlatának következetességét és az esetjog egységességét biztosító mechanizmusok létrehozásának fontosságát (*Frimu és mások kontra Románia*, 45312/2011. §§ 43-44).

Utóbbi azzal is kapcsolatos, hogy az Alkotmánybíróság jelentős számú határozatában, igen sokféle szempontból foglalkozott már a jogorvoslati jog alkotmányos tartalmával. Ennek során leszögezte, hogy tartalma szerint a jogorvoslathoz való jog az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségének biztosítását jelenti[részletesen már pl. 5/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 27, 31., 513/B/1994. AB határozat, ABH 1994, 731, 733-734.,29/1999. (X. 6.) AB határozat, ABH 1999, 294, 297-298.].

Akkori határozataiban kifejtette azt is, alkotmányos kitételként, hogy az érintettek a jogorvoslattal a „törvényben meghatározottak szerint” élhetnek [pl. a már említett 5/1992. (I. 30.) AB határozat].

4. Egyéb nyilatkozatok és mellékletek

- a) Az indítványozó nem kezdeményezte a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.
- b) Indítványozó csatolja a GVH képviseletében eljáró Lomnici Ügyvédi Iroda, Dr. ifj. Lomnici Zoltán ügyvéd meghatalmazását.
- c) Az indítványozó mellékeli az érintettségét alátámasztó dokumentumokat egyszerű másolatban.

Kelt: Budapest, 2022. április 21.

Gazdasági Versenyhivatal
képv.

Dr. ifj. Lomnici Zoltán
ügyvéd
Lomnici Ügyvédi Iroda